

LÉVAI HIRLAP

Társadalmi-, Irodalmi- és Közgazdasági hetilap.

A Barsvármegyei Községi és Körjegyzők Egyesületének hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadói hivatal
LÉVA, KAZINCZY-UTCA 2.
Megjelenik minden szombaton.
Szerkesztőségi telefon: 24.

Szerkesztőegység:
KÖVESKUTI JENŐ
FEKETE JÓZSEF FRANK ANTAL
főmunkatársak;
KOPERNICZKY CORNÉL SCHULCZ IGNÁC
szerkesztő a szerkesztésért felelős kiadó

Előfizetési ár:
Egész évre K. 5.-
Fél évre „ 2.50
Hogyod évre „ 1.25
Egyes példány 10 filléért kapható
SCHULCZ PAPIRÜZLETÉBEN

Háboru és népesedés.

A háboru egészen más világításba helyezte a nemzet erejét és erejének pótlandó hiányait. Sok erkölcsi erőt szabadított fel; de bevilágított nem egy olyan erkölcsi és nemzeti defektusba is, amelyet ugyan látunk és szavá is tetünk, de a társadalom, amely nem érezte közvetlenül nyomását, nem igen vetett rá ügyet.

A háboru komoly gondolkodásra kényszeríti az egész értelmiséget; véres tanulságaival különösen nyomtatékosan bizonyítja, hogy a nemzet politikai és kulturális életképességének és fejlődésének minő nagy fizikai és erkölcsi feltételei vannak.

Látjuk, hogy a fizikai képesség, a haladó arányban való népszaporodás minő tömegnek csatasorba állítását teszi lehetővé Oroszország részéről, minő iszonyú erőfeszítésre kényszerít minket és szövetségeseinket. De látjuk azt is, a harcra képes emberek minő tömegével tudja ellensúlyozni ellenségeit Németország.

Magyarországon pedig ezenkívül a békében is nagy politikai és kulturális érdeke a magyarságnak, hogy számbelileg is, ne csak a lassabb beolvassalással, hanem a természetes szaporodás útján is gyara-

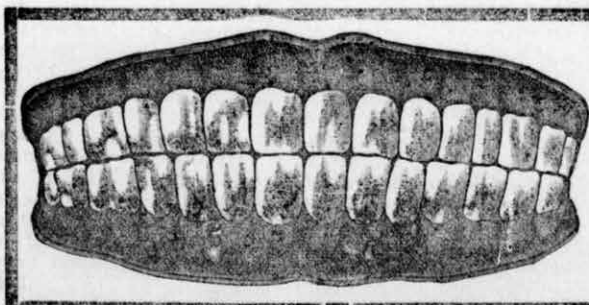
podják. Ennek a gyarapodásnak az újabb két évtizedben veszedelme támadt. Amíg Németország népesége körülbelül tizenhat százalékkal szaporodott tíz év alatt, nálunk a legutóbbi népszámlálás alig felét állapította meg ennek az aránynak, ami már hanyatlást jelentett. És ennek az oka nem csupán a kivándorlás volt, hanem egy más, erkölcsileg is veszedelmes jelenség, a malthusianizmus egyik gyakorlati megnyilatkozása: a születések csökkenése. És a születések egyik jobban és jobban elharapódzó tényezője az ugynevezett egyke-rendszer, mi vármegyénkben is divik.

Erről az erkölcsi kórságról, amelyet francia betegségnék is nevezhetnénk, mert épen Franciaországban uralkodik legjobban, már több szó esett Magyarországon is, de a háboru adott rá legszembetűnőbb alkalmat, hogy egész veszedelmességében láthassuk és az ellene való harcot megindítsuk.

Fölismerték ezt és fel is jajdultak miatta politikusok és szociológusok Franciaországban. De már későn, hogy Franciaországnak a miatt való politikai hanyatlását megakadályozzák. Mert hogy Franciaország most már önvédelmi harcává lett háborujában kénytelen a fejletlen

tizennyolc éves ifjakat is csatasorba állítani, mivel nincs már tartalékemberanyag, az a születések csökkenésének, a népesség folytonos fizikai dekadenciájának nem csak tünete, hanem oka is. És Franciaország még esetleg győzelmesen bevégezhetett háboruja után is legyőzött marad. Elveszett emberanyagát nem képes pár évtized alatt pótolni. Sőt jövő generációjától sem várható hosszú ideig erősebb fizikai és propagáló képesség, mert hiszen a mi még java férfija volt, az most elpusztul. Ellenben Németország akárminő nagy vesztességét, nagy természetes szaporodásánál fogva, könnyen fogja pótolni, legújabb nemzedéke, amely nemsokára teljes propagatív erejét kifejtheti, rendkívül erős tartalékerőt képvisel. Néptömegével tehát, amely amellel egyre nagyobb hatalommal veszi birtokába a kultura és közgazdaság eszközeit, a fizikai törvénynél fogva is ellenállhatatlan sullyal nehezedik rá majd szomszédjára.

Magyarországon még inkább kell a nemzeti erőt számbeli sullyal is növelni. Szükségünk van rá először azért, mert a számbeli vérvesztéséget mielőbb pótolnunk kell. Ez természetes kötelesség.

Reményi Frigyes, fogműterme LÉVÁN, Teleki-utca 2. Bakó-féle ház

Fogtömések aranyból, platina, arany és ezüst, amajam-ból és a fog színével teljesen azonos porcellánból.	Fogkoronák, csapos fog hidak vagy egész fogsorok szajpadlás nélkül aranyból, platinából, vagy porcellánból.	Fogkövek eltávolítására fogak fehérítécek és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.
--	---	---

Csütörtökön 11-én katonahangverseny Városi kávéházban.

Szabad bemenet.

De szükségünk van a magyar nemzet növekvő szaporodására azért is, mert a szomszédságunkban levő ellenséges tömegekkel szemben számbeli súlyunkkal is kell erősíteni a védőfalat. A népszaporodás arányának nemcsak fenntartása, hanem növelése is tehát ránk magyarokra nézve elsőrendű politikai szükségesség. Amíg tehát azon is igazodnunk kell, hogy kellő gazdasági politikával helyet adjunk az Amerikából visszatelepíthetőeknek, teret kell juttatnunk és a háboru után minden valószínűség szerint juttathatunk is az intenzívebb gazdasági munkálatok megindításával az új nemzedékeknek is. Sőt kell is számítani az új nemzedékre, mert Magyarországnak olyan tevékenységi tere lesz a jövőben, amely több és több embert köthet le és ezt a gazdasági hasznot, amely egyszermind kulturai és politikai megerősödésünket biztosítja, elszalasztjuk, ha nem állhatunk elő megfelelő mennyiségű munkaerővel. A magyar fajra nézve pedig éppen nem közömbös, sőt bizonyos tekintetben, legalább is belátható időn belül kárral járna, ha a jövőendő nagyobb arányú munka végzésére ismét idegenből kellene embereket toboroznunk, akiknek szive lelke nincs időkötve, akik megtakarított keresményükkel bizonyos idő múlva odább állanak és így még gazdaságilag sem gyarapítják megfelelő mértékben az országot.

Mire van szüksége a sebesült katonáknak.

A Hadszegélyző Hivataltól az alábbi közleményt kaptuk: A társadalmi közjótékony-ság a mai háború világban ambícióval keresi a tért, ahol vitézül harcoló katonáinknak segítségére lehet; a céltudatos irány megadására külön Hadszegélyző Hivatal áll rendelkezésre, mely különös gondot fordít arra, hogy a társadalmi segélynyújtás a gyakorlati élet követelményeinek teljesen megfelelő legyen. Ilyen gyakorlati követelménynek bizonyult a csatatéren megsebesült katonáknak kórházba való szállításukig főforrált meleg tejjel, forró teával, stb. erősítésre, mely célra kitűnően beváltak a *thermosok*. Az ilyet magyar embertől származik, aki a székereken hősöt, vagy gyalog vándorzörgő és a vérvesztésig folytatja a hosszú uton megfagyás veszélyének kitétt katonáknak ugyiszólván életét mentette meg thermosba vitt meleg tejjel. Köztudomásu, hogy a legnagyobb kinszenvedés az a hosszú ut, melyet a sebesülteknek a harcstéről az állandó gyógyhelyig kell megtenni. Ezen a kinszenvedésen segíteni mindnyájunknak emberbaráti kötelessége. Gróf Tisza István vetette fel azt a követésre méltó szép eszmét: „*gyűítsünk thermosokat!*” Ezek segítségével enyhíthetünk testvéri szeretettel értünk küzdő katonáink nehéz helyzetén s elviselhetővé tehetjük súlyos szenvedéseiket. Thermosok segítségével módot nyújthatunk arra, hogy melegítő és erősítő italok mindig kéznél lehessenek. Thermosok kivül szükség van erősítő italokra, tokaji borra, cognacra és likőrökre, azután csokoládéra és cacesre, amelyek szintén igen alkalmasak arra, hogy a meggyőzött szervezetet felüldítsék. A vadászembereknek bizonyára lesz nélkülözhető thermosuk és minden módosabb háztartásban található felesleges erősítő ital. Mindezeket köszö-nettel átveszi a Hadszegélyző Hivatal Buda-

pestben, IV. Váci utca 38 sz. alatt levő rak-tára avégből, hogy azokat a hadtápparancs-noksághoz juttassa. A vidéki adományokat legcélszerűbbem a községi előljáróságok-nál lehetne összegyűjteni, melyek azokat azután Budapestre juttatnák.

Ahol nincs valláskülönbség.

A világháboru napjaiban az emberek elfogó, hatalmas közös érzések lerombolnak sok válaszfalat, melyeket az emberi természet gyarlósága embar és embartárs között emelt. A haza nagy érdeke volna, ha a multból még előtűnedező árnyak, melyekkel az emberek egymást asszerint becsülték meg, hogy milyen az anyanyelve és milyen tem-plomba jár, teljesen eltűnének. A valláskülönbség kérdése azonban már teljesen megszánt egy helyen: a csatatéren, a halálban.

Ennek egy érdekes dokumentumát hozta az északi harcstérről Hámos Aladár dr. ipoly-sági tartalékos főorvos, ki a háboru kitörése óta a csatatéren teljesíti nemes kötelességét. Egy gránát szele földhöz terítette, kifémadott karja, miáltal sérülése helyre-állításiág rövid időre otthon tartózkodott.

Éppen karácsony napján történt az eset az oroszok egy heves támadása alkalmával, melynél ezrednek három tartalékos tisztje hősi halált halt. Hartmann, Berger Károly (lévai illetőségű) és Antal a három hős neve, kik felett az ezred róm. keth. lélkésze: Lukács Dezső himnusi (Sopron megye) káplán tartott megható bucsubeszédet, egyszerre parentálván el vitéz bajtársait: a saját hitfelekezethez tartozó Hartmann és a zsidó vallású Berger Károly és Antal nevű hadnagykot. A derék telkipásztor szép beszédét megküldték nekünk s itt közöljük.

Édes hazánkért hősi halált halt kedves Testvéreink!

A zsebóra.

Irta: Georg Hirschfeld. Németből fordította s a Reviczky-Társaságban fölvástar: Baker Béla.

„Hát látogatásodon kívül más célod is van?”

„Igen Valentin. Ide hallgass!” Az öreg bajtárs fejét lehajtva, a beszélgetés alatt nem nézett fel. Mielőtt látogatásom célját megmondanám, szeretném tudni, mit értettél te az imént a régen letűnt dolgok latinája alatt; így fejezted ki magad. Ha tüzetesen vizsgálod magad, ugy-e mindig ellenséges indulattal gondolsz vissza rédm? Noha bajtársak voltunk, s tulajdonképen sohasem veszünk össze? Kérlek felelj e kérdésekre. Ez nagyon nyomja lelkemet.”

„Már miért? Ez kínosan esik. Ugyan hagyj már a multakat.”

„Csak ezt még! Kérlek! Kériben nem találom nyugalmamat. Mi kifogásod volt akkor ellenem?”

Gessner Valentin különös érzésekkel vívódott. Ugy látszott, mintha Rabi Bertram ismét mint fiatal gránátos, a 70-es évek egyenruhájában előtte ülne. Egykor lényével szemben érzett erős ellenszenva, felülkerekedett benne. Így történt, hogy önkéntelen, ifjú haragpír öntötte el arcát. „Ha valóban tudni akarod,” felelte Gessner elég ridegen — „sohasem szenvedtettelek téged. Nem volt erre határozott okom —

ami eléggé bántott. De — bocsásd meg nyíltságomat, te kényszerítetted erre — századunkban nemcsak én tartottalak rossz bajtársnak, de mások is annak mondtak. Te egy stréber voltál. Igen, ez az a szó. Te túl sokat forgolódtál mindig a kapitányuk körül. Isteneim a kapitányunk! Ez volti a férfiú. Azt a sátn sem tudta megvesztegetni. Ezért a sok nagy győzelem közül, az volt a legjobb, midőn Orleansnál halálisan sebesült kapitányunk karjaimba roskadva, utolsó óhaját reám bízta.”

Bertram mélyen meggörnyedve hallgatta. „Emlékszem... Én a közelben állottam... te bizonytal teljesítetted is az utolsó szóig, amivel megbízott?... De mielőtt meghalt, nem kaptál valami ajándékot tőle? Ugy értem, egy értékes emléktárgyat? Ekkor látszott, hogy mennyire szeretted téged kapitányunk.”

Valentin megrázkódott. „Igen... zsebróráját adta nekem. Egy aranyból készült drága holmit, remekműv szerkezettel s bevészt címerrel — sohasem mertem volna ilyesmirel álmodni. Amuletként viseltem keblemen.”

„De nem sokáig hordtad?” Valentin oldalán nézett. „Nem... Te valószínűleg emlékszel, hogy ellopták tőlem. Nem a franciák — nem — sőt ellenkezőleg, itt nálunk a barátaim, századunk közepén loptak meg.”

„Nem gyanakodtál te akkor senkire sem?” Bertram ezt halkán kérdezte, mintha hangja fogyóban volna. Ugy hangzott ez mint a vágyakozó mohóság.

„Én nem... mások igen... Hagyjuk ezt Bertram... Nagy napokra virradtunk akkor... Csak megvetni és élni, ez volt a jelszó!”

„Megvetni és élni... Így tartottad ezt továbbra is. Ugy-e?”

„Az órát elfelejtettem. Kapitányunkal nem.”

„De én mindig csak az órára gondoltam... Gessner Valentin fel akart állni, de nem tudott. Reszkető kezzeivel a székre támaszkodva, merően nézte látogatóját.

„Most megmondom neked, hogy miért jöttem”, folytatta Rabi Bertram. „Én lop-tam el tőled, akkor az órát, s midőn be-állott a béke, eladtam. Határozottan tud-dom; az ára, első tőkém volt, s ezzel alapítottam meg jólételem. Németország győzelmes napjaiban minden vállalkozá-som sikerült, de ama borzasztó érzéstől nem tudtam szabadulni, bárcsak máskép kezdtem volna! Így lettem én nyomorult beleg, amidőn már gazdag voltam, felesé-gem is megbetegedtet, gyermekkel az ég nem áldott meg, ugy hogy nem tudtuk, miért is vagyunk gazdagok. Sokat adtam volna azért, ha téged viszontláthatlak, hogy valamivel kártalanítsalak, de nem hallot-

Amikor a betlehemi angyal glóriát zengő éneke hangzott fel a karácsonyi éjjelben, amikor imádságos lelkek a szeretet isienének jászola köré gyülekeztek, amikor édes otthonban ártatlan gyermekarcok gyultak ki a karácsony örömeitől — akkor harsant fel a nádas pusztaságban a riadó harci zaj, akkor dördült meg felétek a halál dörrése, akkor kérte áldozatul az édes riagyarhaza ifju életetek, akkor szájt lelketek a seregek hatalmas Ura elébe — vitéz bajtársaink! Megdicsőült lelketek uratlanná vált dicső porhüvelye köré mély megilletődéssel gyűltünk egybe, hogy elrebegjék számotokra örök nyugodalmat kérő fonásainkat, hogy hódolattal áldozunk hősi emléketeknek. Hősök vagytok Ti mindannyian, hősök a szónak eredeti, valóságos, legigazibb értelmében. Ti lettetek áldozatai, hősi áldozatai annak a szent ügynek, amelyért mindannyian vállvetett munkával küzdünk, dolgozunk, amely — mint minden nagy, magasztos cél — szintén megkívánja a megkívánta a maga áldozatait, aki pedig áldozatot hoz, az mind nagy, magasztos, s méltó a csodálatra, elismerésre. Ezzel az elismerő csodálattal áldozunk nektek — hősi halált halt bajtársaink! A többiek már csendesen nyugosznak az édes anyaföldben, Ti hármán szeretteitek kívánságára visszatértek hazátok földjébe, hogy hazáért áldozott lelketek haló pora egyesüljön a hős vértől ázott hantokkal, hogy sírotok édes anyátok könyves szívének vigasza, apátok szemének büszkesége, testvéreitek a kötelességtudás, a hazaszeretet iskolája legyen. Az édes haza földje megnyitja karokká vár Benneteket, menjetek békében, sugjátok meg a haza földjének, hogy itt az idegen harcmezőkön kötelességeit tudó, lelkes hősök küzdenek az ezérvés szabadságért; mondjátok meg sírotok körül könnyezett testvéreinknek, hogy a Ti hős szellemetek ereje erősít, lelkesít bennünket vért — életet áldozó lelkes küzdelemre és

biztat a várva — várt győzelemre! Menjetekek békével! Az én anyaszentegyházam áldása kíséretül utatokra, bár ketten nem vagytok e lelki család tagjai, de megkaptátok — Berger és Antal testvéreim — a vérkeresztséget s most ennek az egyháznak áldásával tértek örök nyugalomra.

Menjetekek békével! Az édes honi földben legyen álmotok, édes legyen nyugodalmatok csendes, adjon a seregek Ura küzdelmes életetek, áldozatos halálotok jutalmául örök nyugodalmat, s az örök világgóság fényeskedjék nektek! Amen.

A Reviczky-Társaság háborus esteje.

Hétről-hétre erősebbé válik bennünk a meggyőződés: valóban szükség volt rá, hogy a Reviczky-Társaság ebben a háborus világban is hallassa szavát. Egyrészt azért, hogy erősítse bennünk a háboru által föltámasztott erkölcsi jóleső tudatát, poétikus szavakkal zengje vitéz harcaink örök dicsőségét, megismertesse a közönséget nemzetünk barátaival és ellenségeivel, másrészt pedig, hogy a háboru alatt se hagyja megszünni végleg a társadalmi életet.

A Társaság szerdán már az ötödik estjét tartotta élénk érdeklődés mellett. Tartalmas, pompás est volt, sok művelvezettel; *török* estnek is nevezték, mert az iszlám háborujából és a török irodalommal ismertette meg a hallgatóságot. Az esttel *Fakete* József vezette be, az iszlám háborujáról szót értekezésnek felolvasásával. Tömörítve ezt az alábbiakban közöljük:

A világot emésztő lánggal végigseprő tűzorkán vilárpontja Konstantinápoly, az iszlám fejének székhelye. Birtokbevételére politikai hagyományból, hatalmi és gazda-

sági érdekekből már régóta törekszik az orosz. Ezt a kérdést, melynek megoldásával Európa urává lehetne, már régen érleli agyafurt diplomatiájával és népek, nemzetek szabadságát, függetlenségét tipró politikájával. Ez a politika szította az állandóvá lett balkáni mozgalmakat. Aknamunkájával — hite szerint — akkor készült el végleg, amikor a Törökország teljes megsemmisítésére szervezett Balkán-szövetséget a tripoliszi olasz-török háboruban meggyöngyült Törökországra uszította. Ő maga velünk végzett volna, ha kardot merlünk rántani s ha Németország meg nem félemlíti. Az orosz Törökországon kívül nekünk is készítette a koporsót. Künn más népeket uszított ellenünk, benn pedig szláv nemzetiségeinket bujtogatta, hogy a várt pillanatban recsegg-ropogva omljunk össze. Hisz Konstantinápoly birtokának Bécs eleste a föltétele. Német szövetségünk megalázására és tönkretételére a revanche-eszmétől szított gyűlöletből a francia s tengeri hatalmának feltéséből és Németország hatalmas fejlődésének irigyléséből Anglia vállalkozott. A hatalmak összecsapása Törökországot is élet-halálharcra szította. Mint utolsó független mohammedán államnak politikai függetlenségén kívül — az iszlám szellemi és erkölcsi létét is kell védenie, hisz a szultán az iszlám egyházi feje s a törökség politikai bukása az iszlám veszedelmét jelentené. Ezért az iszlám tönkretételének megakadályozására a kalifa *ahádát*, szent háborút hirdetett. A kalifa hívó szava minden mohammedánus szent köleségévé teszi, hogy 14 éves korától 60 éves koráig, férfi, nő egyaránt fegyverrel, szóval s vagyonnal keljen az iszlám védelmére. Ennek a hatalmas vallási népfőkelésnek értékét a harcbahívott mohammedánok nagyszáma (241-78 millió) s földrajzi szétszóródása ad — a (vallásos fanatizmus) és harcias szellemén kívül). S hiába igyekszik az entente sajtója kicsinyelni a szent háborút, máris harci lázban égnek a Marokkótól Indiáig terjedő országok és sőt gondot okoznak éppen a legtöbb mohammedán alattvalóval rendelkező entente-hatalmoknak. Különösen Anglia világalumát döngeti és fenyegeti az iszlám fölkelése. Ez a földrajzilag szétszórt népmozgalom nagy ellenséges erőt köt le, amely így nem juthat az európai harctérre; sőt még a semleges országok egyikét-másikát is sakkban tartja. A török hadsereget a német vezetés másfél év alatt külföldben is elsőrangú hadsereggé szervezte. A szent háborunak nagy világtörténelmi következményei várhatók. A nacionalizmus szellemében révén már nemzeti és faji öntudatra ébredt ázsiaikban ezt az öntudatot erősíteni fogja, politikai szabadságügyük — hódítók elgyöngyülésével — fokozódni fog, s ilyesféle mozgalmaknak válik forrásává. Az orosz letörése Törökország renaissance; s esetleg egy erőteljes Törökország kialakulását eredményezheti; a nemzeti önállóságra áhító mohammedán országok pl. Egyptom, India függetlenségét is meghozhatja; Perzsiát, Afganisztánt az idegen gyámság alól felszabadíthatja s így lehetővé teszi az áhitott török-perzsa-afghán mohammedán hármasszövetséget — Ázsia szabadságának és az iszlámnak — úrszérére. Minthogy Ázsia ébredő népei nagybörészt urániak, a mi testvéreink, ez a világháboru a nagy és dicsőséges magyar jövő alapjait is építgeti s a turáni

tam többé felőled. Későn hurcolkodtunk e városba. Vélelőn tudtam meg, hogy te is itt vagy, de akkor már minden megkövült bennem. Szegyenkeztem, csak nyugalmat akartam s hogy jöletemet kiélvezem. Legnehezebben viseltem el azon időszakot, mely az új háború előtt beköszönt. Saját tépeti kishűségem vittem át rád. Nem hittem benne többé, megveteltem hazafiattan fellegása s alantas élvhajhászása miatt. Úgy képzeltem, hogy oly nagy elhatározásra, amilyent mi éltünk meg, ők már képtelenek. E balhitem feantartott engem. Gyönyörködtem saját alávalóságomban, s növekvő nyomorúságomban felségesen éreztem magam. De tévedtem . . .

„Tévédtél bizony!” suttogta Valentin, izzó tekintetét Bertramra szegezve.

„Midőn a nagy világháború és Németország utolsó ébredése kitért, ekkor láttam, hogy magamba álok egy jégveremben. Amiben kétkeltem, hitemet követezte. Amit gyengének gondoltam, erőnek bizonyult, mely az égre kiált s mindenkin átgázolt, aki nem vele tartott. Nem értetem, hol lehetnek az erők ekkora írái, de itt voltak s megnyitlak. Ekkor sirtam először. Megremegteteit a csodálat kéjes fájdalma. E borzasztó órában ismét eszembe jutottál. Mindent megtudokoltam felőled. Hallottam, hogy 3 fiad van, kiket a haza a harctérre szolgált. Nekem nincsen fiam.

Hallottam, hogy szegény vagy — nekem millióim vannak. Ekkor vánszorogtam át tehozád. Egy óra hajtott kegye, zakatolva feltartóztattalak. Nem adhatom vissza neked, mert már 4 évüzed, hogy eladtam, de valamit megtértenék értékéből. Egy század- vagy ezredrészt csak. Fogadd el tőlem. Mentés meg ezzel életem. Bajtársi voltunkra könyörgöm.”

Gessner Valentin meggyőző szigorral nézte Rabi Beriramot. „S hogy gondolnád ezt?”

„Nézd ezt az utalványt! Sohasem váltam meg szivesen tőle! Most örömet megteszem. Te jobban felhasználhatod!”

„Köszönöm. Tartsd meg Bertram.”

„Taján inkább aranyat akarnál? Gondolod a mai időben ez biztosabb?”

„Oh nem, biztos ez is, és te már adtál aranyat — sőt ami az aranyál is többet ér. Te nehéz napjaink okozta lelki szükségemben hozzád jöttél és engem még szorongatóbb szükségben találtál. Én a multat s jövőt vesztettem el — csak a te megíréseid varázsolta ismét elő. S ezáltal a mult és jövő, jelené oivadt össze. Ez legyen új bajtársi barátságunk alapja. Az óra, mely ennek kezdetét mutatta, arannyal fel nem mérhető. Tartsd meg Bertram. Az most már jogos tulajdonod.”

(Vége.)

népek testvérségének édes érzését és hatalmas gondolatát is érleli. Mert a turáni népek ébresztésében, gazdasági és kulturális művelésében az apostoloknak, a vezetőknél nekünk, magyaroknak, a legműveltebb a világháború által új hirnévre és politikai jelentőségre emelkedett turáni népeknek kell lennünk. Ehhez a szent munkához a török testvériesen nyújtja kezét. De ez a munka gyönyörű jövőt ígér az eddigi hamupipóke-magyaroknak s a világpolitikában szamottevő tényezővé avatja. Boldog az ifjú nemzedék, amely a ücsőséges jövő megteremtésének munkása lesz.

Az általános tetszéssel fogadott felolvasás után egy szép szavazatot hallottunk. *Moravék* Margit megkapó közvetlenséggel, szubtilis finomsággal adta elő *Sik Endrének* a Táborigi posta c. megindító versét. Később *Dávid László*, az ismert nevű poéta, akinek sok szép verse jelent meg lapunkban is, foglalt helyet az emelvényen és a török irodalmat vázolta, miközben szemelvényeket is mutatott be török költőtől. A mindvégig élvezetes, eleven modorban tartott értékes felolvasást meleg érdeklődéssel kísérte végig a hallgatóság. Majd *Cizekka Angéla*, a Reviczky-Társaság zeneközlőjének vezetője zajos tapsok közepette foglalta el helyét a zongoránál és ismert művészetével játszott Reinhold fantáziájából, majd *Kerner Kossuth* nyitányát adta elő. A művész mesteri játéka megérdemelt nagy natást keltett. Az est méltó befejezése volt *Szabó S.* Zsigmond, a bajkaiak kiváló költő-papjának felolvasása. Egnéhány háborús vonatkozású versét mutatta be. Az egyszerű, falusi nép ismeretétől és szeretetétől sugárzó s érzéstől lüktető versek nagyon tetszettek. A szerző szívességéből e számban egyet bemutatunk belőlük.

A következő est február 10 én lesz.

HIREK.

Levél a katonacsomagban.

Irt a Reviczky-Társaságban felolvasta:
Szabó S. Zsigmond.

Édes, jó férj uram, pár sornyi írásom Friss, jó egészségben magára találjon, Szívemből kívánom . . .

Mikor jó királyunk behívóját irta, A hullámozó kalászk akkor szökkenett pirba, Szólt még a pacsirta.

Most a kökény két már, kint a kertünk alatt Sárkult félével telezóra szalad A csobogó patak.

A téli gunyját elküldöm, gondoltam, Vettem pár újat is a városi boltban, — Hasznát veszi ottan.

Szegény magyar hazánk adhat-e, ki tudja? Ezer gondtölvissel van beszorva utja; Nekünk meg még — futja . . .

Miattunk percig se sajogjon a lelke . . . Kevéske jószágunk régen elcsépeve, Örököttem felelte.

A kukoricát is szépen mind letörtem, Igaz, hogy jó szívvel segítettek többen, Amíg rendbejöttem.

A megszántott ugar csak a magot várja, Azzal is végződünk már holnaputánra, Istené a hála.

Fiunk egészséges, kezét csókolgatja, A kis Eszti ke meg mindegyre azt hajtja, Aty-tya, Aty-tya, Atya-tya . . .

Mi hát csak elvagyunk, de kigyelmed hogy Hogy és miképp szolgál egészséged ottan[van]? A magyar táborban?

Sok, — mondják — az ellen; ha volna [százanyai], Akkor sem vón szabad őket győzni hagyni, Magyar sem maroknyi!

Ha tehát a kürt hív újból támadásra, En édes jó uram vágja őket, vágja Halomra, rakásra.

Hisz legjobb kaszás volt, percre se feledje Hulljon kardja előtt az ellenség rendje A hitvány, a renyhé.

Minél többet vág le győzelmes csatákon — Mint *Argirus* király régi krónikákon — Annál előbb látom.

De tán untatja is e sok ákom-bákom, Azért leveletem szeretettel zárom, Istennek ajánlom . . .

Tyű, majd elfelejtem, Riskánknak lett bornyó, Ha maga láthatna, milyen anyja forma, Hej, de jó is volna . . .

— A vármegye közgyűlése. Barsvármegye törvényhatósági bizottsága február 11-én rendkívüli közgyűlést tart, a következő napirenddel: 1. A helyi kormány leirata értelmében a központi választmány újalakítása. 2. A pénzügyi kormány leirata folytán a 20,000 koronát meghaladó összjövedelem után a jövedelemadónak elsőfokú megállapítására hivatott adófelszámolási bizottságba három rendes és három póttag választása. 3. Harkányi Gyula szolgabíró kérvénye az 1912: LVII. t.-c. alapján a IX. fizetési osztályba való előléptetése iránt.

— Kitüntetés. A király *Bartos* Ede tart zászolást, a lévai főgimn. világi tanárát az ellenség előtt tanúsított bátor fellépéséért az ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

— A párkányi vonal — lévai vonal elsőrangú alakítása. Amint értesülünk, a Máv. balparti üzletvezetőségénél a párkányi vonal — lévai vasúti vonal elsőrangú alakítására vonatkozó előmunkálatokat már megkezdték.

— Kinevezések a honvédségnél. A király 1914. november elseji ranggal *Anderle* Ernő, *Hoffmann* Árpád, dr. *Kimoskó* Béla, *Razgha* Ernő és *Viaszaty* Ödön m. kir. népfelkelő hadnagyokat főhadnagyokká nevezte ki.

— A hercegprímás körútja. Dr. *Csernoch* János biboros hercegprímás elhatározta, hogy egyházmegyéjének plebániáit meglátogatja. A körutat még e hó folyamán kezdi meg. Az egyházfejedelem útkára, dr. *Leopold* Antal fogja kísérni.

— Népfelkelő munkások kirendelése. A hadiszolgálatokról szóló törvény alapján újabban ismét 250 különböző szakmabeli munkás kirendelése szükségeltetett Barsvármegyéből. Az atipán a szükségletet a járáások és városok arányos megterhelésével vette ki. A munkások Nyitra-ra vonultak, ahonnan tovább irányították őket.

— A Lévai Kaszinó közgyűlése. A Lévai Kaszinó rendes évi közgyűlést január 31-ére hívta egybe *Huberth* Vilmos elnök. A közgyűlésen az igazgatóság mindentfelöllel jelentését dr. *Lakner* Zoltán igazgató terjesztette elő, melynek folyamán kegyeletes szavakkal emlékezett meg az évközben elhunyt tagtársairól. Ezek *Czamel* József, *Gyapay* Gusztáv, *Hoffmann* Ferenc, dr. *Weinberger* Adolf, továbbá a haza védelmében meghaltak: *Liptay* Lajos, *Rohonyi* Gyula, *Soós* János és *Taby* Kálmánról. Az igazgató incitványára a közgyűlés az elhunyt tagok iránti kegyeletét, emléküknél jegyzőkönyvi megőrkítésével nyilvánította. A kaszinó a lévai főgimnáziummal tett ösztöndíj alapítvány 1914. évi kamatait *Herc* Pál II. o. tanulóknak adta, a jubileumi ösztöndíj kamatait pedig *Haitlinger* Henrik kereskedő és *Gaspár* Sándor iparos tanulóknak, amint azt most a jelentés a közgyűlés elé terjesztette. A kaszinólapokra és folyóiratokra a múlt évben 717 K.-t költött. Az igazgatói jelentés többi részében kiterjeszkedik az egyesület életében előfordult különböző mozzanatokra. Mind az igazgatói, mind a számvizsgáló bizottság jelentését a közgyűlés tudomásul vette és a tisztikarnak a felmentvényt megszavazta. Ezután az 1915. évi költségvetés iránnyoztatott elő 6683 K. bevétel és 6646 K. kiadásban. Az elnök és a tisztikar választásának eredménye pedig a következő: Elnök *Huberth* Vilmos, igazgató dr. *Lakner* Zoltán, igazgató dr. *Mocsy* Ába, jegyző *Kottek* Ferenc, pénztáros *Schubert* Ivedar, gondnok *Jaross* Ferenc, könyvtáros *Kiss* Gyula, ügyész dr. *Gyapay* Ede. Választmányi tagok: *Báthy* László, *Bódogh* Lajos, *Cseky* Vilmos dr. *Fronner* Ignác, *Grimm* György, *Heizer* Adolf, *Hoffmann* Árpád, *Rzehák* Ede, *Krajtsik* Jenő, ifj. *Lakner* László, *Levathich* Gusztáv, dr. *Medveczky* Károly, *Medveczky* Sándor, *Ordódy* Endre, *Iovag* *Schoeller* Gusztáv, *Svarba* József, *Schubert* Pál, dr. *Weisz* Zsigmond. Számvizsgáló bizottság: *Jakabfalvy* Barna, *Knapp* Géza, *Szilassy* Dezső. A megválasztottak közül többen a haretéren vannak.

— Vád a Lévai Hírlap ellen. Emlegettük már, hogy ifj. *Berka* István és *Szabó* András garammikolai lakosok sajtó útján elkövetett rágalmozás vétségével vadolták a Lévai Hírlap szerkesztőit a lapban megjelent, a garammikolai gyermekek-rendszerrel foglalkozó közlemény miatt. Az aranyosmaróti kir. törvényszék vádianácsa foglalkozván az ügygel, annakidején elejtette a vádat, mert beigazolvatta a cikkben foglaltakat. A vádlók e végzés ellen felfolyamodással éltek a pozsonyi kir. ítélőtáblához. Az ítélőtábla vádianácsa a felfolyamodást elutasította, s kimondotta, hogy a törvényszék helyesen járt el, mikor a bünyűgyi eljárást megszüntette.

— Az erdőőr gyilkosát elítélték. Jelenítettük volt, hogy *Babulik* Pál kincstári erdőőr a geletneki erdőben meggyilkolta lelték. A csendőrség csakhamar kiderítette, hogy a gyilkosságot *Huszár* *Kozarik* József geletneki lakos követte el s áldozatát a gyilkosság után kirabolta. Az elvetemült ember hátulról támadta meg a szolgálatát teljesítő erdőőrt, s több fejszeccsapást mért a fejére. A gyilkos fölött a napokban itélkezett az aranyosmaróti törvényszék (a gyorsított eljárás szerint, esküdtszék mellőzésével). A szabíroság a beismerésben levő vádlottat tizenegy esztendői fegyházbüntetésre ítélte. Ez az ítélet azonnal jogerőre emelkedett.

— Nyugtázás. Újévi üdvözlőtek megváltása címén 70 K. érkezett hozzánk a közönség köréből, mely öszezget a Hadsegélyző hivatalhoz küldöttük. Kirchner altábornagy, a hivatal vezetője a napokban hozzánk intézett nyugtázó sorában köszönetet mondott az adakozóknak.

— A Barsvármegyei Kaszinó Aranyosmárton folyó hó 1-én tartotta évi könygyűlést *Simonyi Béla* ny. főispán alelnök vezetésével. A jelentések és számadások tudomásul vétele után a tisztikart egyhangúlag megválasztotta a közgyűlés. Változás nem történt, kivéve az, hogy választmány új tagja lett *Jakabovits József* törvénytudós bíró, könyvtáros pedig *Suciu László* áll. főgimn. tanár. A gyűlés után vacsora volt a kaszinóban.

— Katonáink farsangja. Lapunk egyik olvasója, *Bartos Henrik* lévai cukrász, aki most az északi harctéren van, egy érdekes meghívót küldött hozzánk. Ez is mutatja, hogy vitéz katonáink pompás szellemét nem törte meg a félelem háború. *Bartos* azt írja, hogy egy kis farsangi mulatságot rendeznek az ott tartózkodó lévai ifjak s erre a mulatságra az összes lévaiakat meghívják, mégpedig így: Meghívó a 31. honvéd gyalogezred és az ezzel együtt működő porosz hadosztály s az összhang érdekében pedig a szemközti álló orosz ezredekkel közösen rendezett állandó jellegű farsangi mulatságra. Műsor: 1. Hajnali gránát, ekrazittal töltött bombákkal. 2. Reggel 6 órakor gépfegyver keringő. 3. Tábortűz s tábori zapor srappell és gránáttal. 4. Roham-polka farkasverem és tüskésdrótakadályon keresztül, golyózáporban, a zenét a tábori vonós gárdya ezred s a nehéz taracok szolgáltatták. 5. Kézi bombavetés és szuronyharc. 6. Új állásfoglalás nyakigérdő sárban. 7. Tűzijáték és gránáttal felgyújtott házak. 8. Tüskésdrót akadály futóverseny, farkasverem ásás reggelig, a jóhírű 30 és feleségek csellózása mellett reggel előlőről. Esetleges műsorváltozást a rendezőség fenntartja magának. A mulatság kedvezőtlen idő esetén is meglesz tartva. Minél számosabb látogatást kér az otthon maradt untaughok és maródiak felségélyezésére, a rendezőség. A vendégek, urak kizárólag csukasztrikében, hölgyek vöröskereszttel kéretnek megjelenni. Hűsítőül hideg eső, sárral kevert hóvízről gondoskodva van; étel: konzervgulyás, kétszersült.

— Lisztkészletek rakváltása. Ugyeztőlvan naponta jelenik meg újabb rendelet. A kormány most már a legerélyesebb rendszabályokhoz folyamodik és ez intézkedések hivatottak arra, hogy végképp eloszlássák a közéletmezés dolgában tapasztalható, egyébként teljesen alaptalan nyugtalanságot. — A gabonakészletek feltárása után a kormány szükségessé látta a lisztkészletek feltárást is. Az újabb kormányrendelet ugyanis kötelesebbé teszi a meglévő lisztkészletek bejelentését, feltárást és az országos bizottság részére való átengedését. A rendelet azokivül büntető határozatokat állapít meg azok ellen, akik a maximális árakat túllépik, vagy azokkal visszaélnék. Aki gabonamennyért vagy lisztért a kiadott rendeletek értelmében felszámítható legmagasabb árnál magasabb árat, vagy a legmagasabb áron felül ebbe beszámítandó bármilyen mellékészletet követel, elfogad, adat vagy igértet a maga vagy harmadik személy javára, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el

és két hónapig terjedhető elzárással, valamint halaszás koronájú terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ugyanígy büntetendő az is, aki akár szándékosan, akár a kötelességgel elmulasztásával bármely módon közreműködik abban, hogy az árusítással megbízott alkalmazottja vagy az eladást közvetítő más személy a gabonamennyért vagy a lisztért követelt legmagasabb árak megállapított korlátosságát kijátssza vagy megfújíja, vagy aki bárkinek e korlátosság kijátására vagy megfújítására irányuló eljárását bármely módon elősegíti vagy eltitkolja.

— A Lévai Apellé mozgóezredhez legközelebbi előadásainak főérdekesége lesz a Nordisk társaságnak legújabb remekműve: A negyvenéves asszony, egy tragikus szerelem története négy felvonásban. A főszerepet *Betty Nansen* adja benne. A darab egy anya s annak leánya szerelmes vívódását mutatja be egy azon férfiről. A szép műsoron ott szerepel még egy természetes felvétel, a falkavadászat címen, és több kacagató, kedves humoros kép.

— Megfagyott hegyőr. Csejkő község határában Tovela Fülöp 56 éves hegyőr kissé beborozott állapotban őrizett egy akácot, ugylátszik közben elaludt s alvó állapotban megfagyott.

— A Lévai Kath. Kör évi közgyűlést kedden délután tartotta meg *Báthy László* prépostplebános elnökletével, aki megnyitóbeszédében megemlékezett a háboruban levő tagokról is, majd tudomására adta a közgyűlésnek, hogy a kör helyiségében a legközelebbi időben vetített képekkel illusztrált háborús vonatkozású előadásokat fog rendezni, amit a közgyűlés szívesen vett tudomásul. Az elnök örömmel emlékezett meg arról, hogy a város eme egyik legnagyobb társasintézményében a háború alatt is szép, eleven élet uralkodik. Az éjelenzéssel fogadott elnöki megnyitó után *Dodok János* igazgató terjesztette elő az egyesületi élet minden részére kiterjeszkedő igazgatósági, majd a számvizsgáló bizottság jelentését is. A közgyűlés ezeket egyhangúlag tudomásul vette és a tisztikarnak a szokásos felmentényt megadta. A könyvtáros hadbavonulásával megüresedett tiszttség ideiglenes betöltésére *Zahorák János*

most kérte fel a gyűlés. Végül az új választmányt alakította meg a következő tagokból: *Bódogh Lajos*, *Bodó Sándor*, *Borcsányi Béla*, *Csernák Izidor*, *Frasch József*, *Frey Pál*, *Guba János*, *Iványi András*, ifj. *Klain Ödön*, *Koperniczky Kornél*, *Kostyák József*, *Nappel Rezső*, *Nyúli József*, *Ondrejovics Adolf*, *Paternák János*, dr. *Porubszky Géza*, *Presztolánszky Béla*, *Sinkó János*, *Tokody István*, *Thuróczy János*.

— Anyakönyvi bejegyzések. Születések: *Kissik Imre* *Brezina Mária*; *József*, *Kovács Lajos* *Laktis Mária*; *Mária*. Halálozások: *Berger Izsák* 66 é. gutaütés. *Tóth Teréz* 56 é. tüdővész. *Belancsik Béla* 22 h, tüdőgyulladás.

Köszönetnyilvánítások.

Weisz Kálmán urnó 20 K.-t. *Spitz Bernátné* urnó *Garamszőlősről* 5 K.-t adományoztak a Lévai Izraelita Nőegyletnak. Fogadják a nemeselekű adakozók az egyetlen leghálásabb köszönetét.

Deák Adolf Dr. *Frommer Ignác* né elnök.

József. kir. herceg Szanatórium Egyesület.

A tüdőbeteg gondozó intézet kiségitő körházában ujjában a következő szeretet adomány érkezett: *Dr. Gellényi Miksáné* 2 ing 3 alsó nadrág, 20 korona készpénz. *Dr. Frommer Ignác*.

Minden szerdán szombaton és vasárnap katonazene

a Nemzeti kávéházban. Szabad bemenet.

Eladó

1 fekete fölfedelés hintó 1 db. számkó (könnyű), üzleti berendezés 3 pulttal, vásári felszerelés 2 ládával és sátorral jutányos áron azonnal eladó. *Cime özv. ADLER VIKTORNÉ, Zseliz.*

Mi lesz tavasszal?

ezen föl a fejt most sok ezer ember! Ha a közönség továbbra is olyan odaadással és alaposan fogja támogatni a hatóságokat egészségügyi intézkedéseiben, mint eddig, akkor tavasszal nem fogják felütni fejüket a ragályos járványok, a kolera, a köteges tifusz a verhas.

Ellenségeink hadseregében a kiütéses tifusz nagy számban található és e betegség terjedését különösen a bolhák közvetítik, miért is ellenük védekezzünk alapos fertőtlenítéssel.

Kezünket és arcunkat **LYSOFORM SZAPPANNAL** mossuk meg és a mosdó és fürdővízhez adjunk kevés **LYSOFORM** fertőtlenítőszeret. A butorokat reggel töröljük át 3 százalékos **LYSOFORM** oldatba mártott ronggyal, ugyanígy sűrűsítsük fel a puhafapadlókat. Piszkos fehérneműt ajánlatos zsákba összegyűjteni és azt 3 százalékos (olcsó) *nyers lysoform*-oldatba 24 óráig beáztatni s csak azután mosatni.

TANULJUNK MEG FERTŐTLENÍTENI s e célból kérjük ingyen és bérmentve az „egészség és fertőtlenítés” című tanulságos könyvecskét *Dr. Keleti és Murányi egészségügyi gyárából, Újpesten.*

HOLZMANN BÓDOG DIVATÁRUHAZA LÉVA.

Téli katonai felszerelési

c i k k e k.

Szvaetter, teveszór mellény, Jaeger és teveszór ing és nadrág lábszárvédő, térd, has, ér, és talp melegítők.

Baránybőr mellények, hósapka, kötött és béleltbőrkecstyűk. — Teveszór takaró. Gácsi pokróc. Óriási választék nyakkendőkben.

Női divat cikkek mélyen lezállított áron.

Két szoba konyha
azonnal kiadó, esetleg butorral
léva, Horvát-utca 2 sz.

KOVÁCS SANDOR
cipőáruháza
LÉVA, Kossuth-tér.

Ajánlja dusan felszerelt
cipőraktárát.

Olcsó árak!
Nagy választék!

Mértékszerinti osztály.

MODERN BUTOROK
Kárpitos és díszítő munkák. Teljes lakberendezések
Weisz Ármán ügyvéd: Kohn Nathan
butorkészítőnél szereshetők be
Zsarnóczán.

ZELEFOR 12.

ZELEFON 12.

Tüzifa

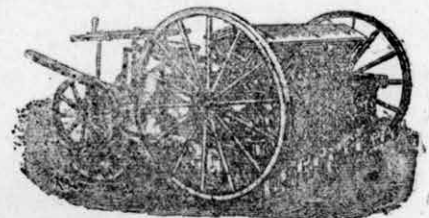
aprított és hasáb, porosz-
kőszén és pirszén

rendeléseket elfogad és házhoz szállít
BRAUN JÓZSEF ÉS FIA.

Mezőgazdasági- és varrógépek legnagyobb raktára:

KNAPP DÁVIDNÁL, LÉVÁN.

Telefon
szám 33.

Hofherr és Schrantz
Mayfarth Ph. és Tsa.
Bächer & Melichar

gépeinek vezérképviselete.

Gumme-féle motorok
állandóan üzemben
léthatók

Legjobb minőségű takarmánycamrák elkészítése és felállítása jutányos árak

Schulcz Ignác könyvnyomdája, Léva.